

Pinas Fransman
Femina Fransman - Kronenberg

Pinas Fransman (Rotterdam 14 juni 1913) en zijn moeder **Femina Fransman-Kronenberg** ('s Hertogenbosch 22 mei 1892) afkomstig uit Rotterdam doken onder bij **Willem van Oppen** en zijn vrouw **Elisabeth Beers** op de Stadhouderslaan 154. Het is niet bekend of dit hun eerste onderduikadres was.

Vader Levie Fransman was al in mei 1942 (volgens aantekeningen op de kaart van de Joodse Raad bij een razzia) opgepakt en via de gevangenis in Rotterdam en kamp Amersfoort op 16 juli 1942 naar Auschwitz gedeporteerd waar hij overleed in september. In de zomer van 1942 kregen Femina Fransman en haar zonen Pinas en Simon¹ een oproep om zich te melden voor 'arbeid in het oosten'. Waarschijnlijk hebben ze toen besloten om onder te duiken, zeker nu ze wisten dat Levie al naar Auschwitz gedeporteerd was. Pinas (Piet) schreef een afscheidsbrief aan zijn vriend Jan. Deze brief werd 75 jaar later gevonden in een kringloopwinkel.² Natuurlijk schreef Piet niet in deze brief dat hij van plan was om onder te duiken.

¹ Pinas geboren: 14-6-1913, Simon 24-10-1918. Beiden waren ongehuwd en woonden op hetzelfde adres als hun ouders, Banierstraat 11b te Rotterdam.

² <https://www.joodsmonument.nl/nl/page/127898/pinas-fransman>

Rotterdam, 27 juli 1942.

Beste Jan.

Hierbij een schrijven van mij. Ik weet niet of je het al gehoord heb, maar van deze week moeten alle joden van 15 tot 50 jaar naar onbekende bestemming uit Rotterdam weg. Daar ik niet naar je toe mag komen neem ik afscheid per brief en zal dit wel het laatste wesen wat je nog van mijn hoor. Waar wij naartoe moeten en welke nacht precies is nog niet bekend en daar ik nu er nog de tijd voorheb schrijf ik nu maar een brief. Daar ik al mijn oude post krijgt ben weet ik van alle andere jong geen adressen meer. Mocht je nog eens een van alle schrijven of zien geef ze van mijn dan de groeten. Ik hoop dat eens de oude compagnie weer bij elkaar moeten komen dan wil je ze voor mijn wel de groeten doen. Want al het zover is dan hoor ik tot het verleden en kan ik helaas niet meer bij jullie zijn. Verder hoop ik dat alles bij jullie goed blijft gaan en geef aan je vrouw en de kleine Jan van mij de groeten. Wees zelf hartelijk groeten en het beste.

Je oude kameraad.

Piet Fransman

Op 27 januari 1944 deed de SD (Sicherheitsdienst) Amsterdam een inval op Stadhouderslaan 154 en arresteerden Willem van Oppen, Pinas Fransman en zijn moeder. De buurman van nr 152 Arie van de Stoep werd eveneens aangehouden wegens bezit van een illegaal radiotoestel. Om 14.45 werden de arrestanten naar het politiebureau in Soest gebracht en daar ingesloten.

Nadat de volgende ochtend door de dienstdoende wachtmeester ontbijt was gebracht naar de arrestanten, sneden Femina en Pinas zich de polsen door met een scherp van een theekopje. De zelfmoordpoging is helaas mislukt omdat de drie aanwezige agenten een vreemd geluid hoorden in de cel waarop ze gingen kijken. Ze troffen Femina en Pinas badend in het bloed aan en hebben direct dokter Rupert gebeld. Hij heeft, hoe cynisch, hun leven kunnen redden en hen (onder politiebegeleiding) laten overbrengen in een ambulance van Klomp naar het ziekenhuis in Amersfoort. Later op de dag zijn de arrestanten, ook weer in een ziekenauto en onder begeleiding van een Soester agent op last van SIPO (Sicherheitspolizei) naar Amsterdam overgebracht.

Gemeentewerken kreeg opdracht om de cel weer schoon te maken en dat was het dan.

Op 29 januari om 18.15 belde Oberscharführer Frölich van de SD te Utrecht dat hij een telefoontje uit Soestdijk had gekregen waarin gezegd werd dat *'de jood, die zich eergister aan de Stadhouderslaan 154 aan arrestatie onttrok weer aan hetzelfde adres vertoeft. Verzocht wordt spoedige arrestatie.'*

Het is heel goed mogelijk dat het hier Simon, de broer van Pinas betrof. Simon heeft de oorlog overleefd.

De politie ging op onderzoek uit maar rapporteerde dat een zwager van Van Oppen en een overbuurman in het huis zijn geweest om daar iets op te halen.

Femina en Pinas werden op 4 februari overgebracht naar Westerbork vanwaar ze op 8 februari naar Auschwitz gedeporteerd werden.

Moeder werd daar direct vergast. Pinas heeft het nog tot september uitgehouden.

Van Willem van Otten is vooralsnog alleen bekend dat hij de oorlog heeft overleefd.

Bronnen

<https://www.4-5-mei.nl/oorlogsjournaal-aaltje-butzelaar-stalenhoef>

Archief Eemland 0912-92 Dag- en nachtrappen gemeentepolitie Soest 1944

<https://www.oorlogsbronnen.nl/tijlijn/Levie-Fransman/02/44896>

Joodsmonument.nl

Arolsen-archives.org